

СМЕТНА ПАЛАТА

Изх. № 04-14-29 / д. 09.09.2023 г.



СМЕТНА ПАЛАТА
на Република България

МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
п.к. 1000, пл. „Света Неделя“ № 5
РЕГИСТРАТУРА

РЕГИСТРАЦИОНЕН ИНДЕКС, ДАТА

№ 92-C-15/25.09.2023

ДО
ПРОФ. ХРИСТО ХИНКОВ
МИНИСТЪР НА
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

УВАЖАЕМИ ПРОФЕСОР ХИНКОВ,

На основание чл. 54, ал. 15 от Закона за Сметната палата, приложено Ви изпращаме окончателен Одитен доклад № 0400102523, съдържащ немодифицирано мнение относно консолидирания годишен финансов отчет на Министерството на здравеопазването за 2022 г., и приложеният към него одитиран годишен финансов отчет.

Приложение: съгласно текста.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Димитър Главчев)





ОДИТЕН ДОКЛАД НА СМЕТНАТА ПАЛАТА
№ 0400102523

за извършен финансов одит на консолидирания годишен финансов отчет на
Министерството на здравеопазването за 2022 г.

София, 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	3
Част I. Докладване относно одита на консолидирания финансов отчет	4
Мнение	4
База за изразяване на мнение	4
Ключови одитни въпроси	4
Правно основание за извършване на одита	5
Отговорности на ръководството за консолидирания финансов отчет	5
Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет	5
Част II. Докладване във връзка с други законови и други отговорности – констатации при одита на консолидирания финансов отчет	7
Некоригирани неправилни отчитания	7
Случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби	9
Коригирани неправилни отчитания	9
Съществени недостатъци на вътрешния контрол	16
Приложение № 1 Опис на одитните доказателства	18

Списък на съкращенията

ГФО	Годишен финансов отчет
МСВОИ	Международни стандарти на върховните одитни институции
ДПБ	Държавна психиатрична болница
ДМА	Дълготрайни материални активи
МФ	Министерство на финансите
ДДС	Дирекция „Държавно съкровище“
МЗ	Министерство на здравеопазването
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
АД	Акционерно дружество
ЗЛЗ	Закон за лечебните заведения
ДСД	Други сметки и дейности
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение

**ДО
Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
49-О НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**ДО
ПРОФ. ХРИСТО ХИНКОВ
МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО**

Част I. Докладване относно одита на консолидирания финансов отчет

Мнение

Сметната палата извърши финансов одит на консолидирания годишен финансов отчет на Министерството на здравеопазването, състоящ се от консолидиран баланс към 31 декември 2022 г., консолидиран отчет за приходите и разходите, консолидиран отчет за касовото изпълнение на бюджета, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чужди средства за годината, завършваща на тази дата, както и приложение към консолидирания финансов отчет, включително пояснения за прилаганата счетоводна политика.

Сметната палата изразява мнение, че приложеният консолидиран годишен финансов отчет дава вярна и честна представа за консолидираното финансово състояние на Министерството на здравеопазването към 31 декември 2022 г. и за неговите консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните му парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане в публичния сектор, която се състои от стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 164, ал. 1 и 3 от Закона за публичните финанси.

База за изразяване на мнение

Сметната палата извърши одита в съответствие със Закона за Сметната палата и МСВОИ (1003-1810). Отговорностите на Сметната палата съгласно МСВОИ (1003-1810) са описани допълнително в раздела *Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет* от настоящия доклад. Сметната палата е независима от Министерството на здравеопазването в съответствие с *Етичния кодекс на Сметната палата*, като тя изпълни и своите други етични отговорности в съответствие с този кодекс. Сметната палата счита, че получените одитни доказателства са достатъчни и уместни, за да осигурят база за изразяване на мнение.

Ключови одитни въпроси

Сметната палата реши, че няма ключови одитни въпроси, които да бъдат комуникирани в настоящия доклад.

Правно основание за извършване на одита

Сметната палата извърши одита на основание чл. 54 от Закона за Сметната палата, Програмата за одитната дейност на Сметната палата на Република България за 2023 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-04-01-025 от 20.03.2023 г. на Тошко Тодоров, заместник-председател на Сметната палата.

Отговорности на ръководството за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този консолидиран финансов отчет в съответствие с приложимата обща рамка за финансово отчитане в публичния сектор, която се състои от стандартите, указанията и сметкоплана по чл. 164, ал. 1 и 3 от Закона за публичните финанси, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определи, че е необходима, за да даде възможност за изготвянето на консолидирани финансови отчети, които да не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали длъжници се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на бюджетната организация да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен когато бюджетната организация ще бъде закрыта или нейната дейност ще бъде преустановена.

Отговорности на Сметната палата за одита на консолидирания финансов отчет

Целите на Сметната палата са да получи разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали длъжници се на измама или грешка, и да издаде одитен доклад, който да включва одитно мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че финансов одит, извършен в съответствие с МСВОИ (1003-1810), винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилните отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, ще окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от финансовия одит в съответствие с МСВОИ (1003-1810), Сметната палата използва професионална преценка и запазва професионален скептицизъм по време на целия одит. Сметната палата също така:

- идентифицира и оценява рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали длъжници се на измама или грешка, разработва и изпълнява одитни процедури в отговор на тези рискове и получава одитни доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за изразяване на

одитно мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.

- получава разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработи одитни процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на бюджетната организация.

- оценява уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.

- достига до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одитни доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на бюджетната организация да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако Сметната палата достигне до заключение, че е налице съществена несигурност, от нея се изисква да привлече внимание в одитния си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да изрази модифицирано мнение. Заключениеята на Сметната палата се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одитния доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина бюджетната организация да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

- оценява цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя стоящите в основата операции и събития по начин, който постига вярно и честно представяне.

Сметната палата комуникира с ръководството наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на финансовия одит и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които са идентифицирани по време на извършвания финансов одит.

Сред въпросите, комуникирани с ръководството, Сметната палата определя тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одитни въпроси. Сметната палата описва тези въпроси в одитния доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, Сметната палата реши, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в одитния доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Част II. Докладване във връзка с други закони и други отговорности – констатации при одита на консолидирания финансов отчет

В съответствие с чл. 54, ал. 14 от Закона за Сметната палата и МСВОИ 12 *Ползи от работата на върховните одитни институции – насочена към подобряване на живота на гражданите*, Сметната палата, за да отговори на очакванията на обществото и за да засили отчетността, прозрачността и интегритета на бюджетните организации, комуникира в одитния доклад констатираните неправилни отчитания, съществени недостатъци на вътрешния контрол и случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби, освен когато:

- дадена констатация се отнася за въпрос, който очевидно е без никакви последици за консолидирания финансов отчет;
- закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на дадена констатация; или
- в изключително редки случаи, Сметната палата реши, че дадена констатация не следва да бъде комуникирана в одитния доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Включените в Част II на настоящия одитен доклад констатации не се отнасят за съществени неправилни отчитания и не описват случаи, в които Сметната палата не е в състояние да получи достатъчни и уместни доказателства, за да достигне до заключение, че консолидирания финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания. Поради това не се изисква модификация на одитното мнение.

Некоригирани неправилни отчитания

I. Установени неправилни отчитания при извършения финансов одит на ГФО на МЗ за 2021 г., некоригирани към 31.12.2022 г.

1. При извършения финансов одит на годишния финансов отчет (ГФО) на Министерство на здравеопазването за 2019 г. е установено, че в Държавна психиатрична болница гр. Карлуково (ДПБ), през последните три години не е извършван преглед за обезценка на капитализираните по сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“ разходи за незавършено строителство, в размер на 1 207 265 лв.

През 2020 г., в ДПБ - Карлуково е извършен преглед за преценка от независим оценител на сграда,¹ с отчетна стойност 171 900 лв., и капитализирани разходи за основен ремонт на същата по сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“, в размер на 1 207 265 лв. В доклада на оценителя не са разграничени справедливите стойности на сградата и капитализираните разходи за основен ремонт. В резултат на това, стойността на сградата е завишена със 138 667 лв., а капитализираните разходи за основен ремонт са занижени с 1 207 265 лв.²

¹ идентификационен № 36511.119.63.12

² ОД № 1

Неправилното отчитане е установено при извършения финансов одит на ГФО на Министерство на здравеопазването за 2020 г. и 2021 г., и не е коригирано към 31.12.2022 г.

Не са спазени указания на МФ за осчетоводяване на резултатите от прегледа за преоценка към края на годината, след начисляване на амортизации, съгласно т. 82 от ДДС № 08 от 2018 г., във връзка с т. 7.2. от СС 16 ДМА.

Не са спазени разпоредбите на чл. 3, ал. 3 от Закона за счетоводството за текущото счетоводно отчитане на основата на документалната обосновааност на стопанските операции.

Не е спазено изискването за осчетоводяването на стопанските операции по сметки в съответствие с техния характер, съгласно Сметкоплан на бюджетните организации, утвърден от министъра на финансите с Дирекция „Държавно съкровище“ (ДДС) № 14 от 2013 г.

С размера на неправилното отчитане са занижени шифър 0014 „ДМА в процес на придобиване“ от актива на баланса и шифър 0403 „Изменение на нетните активи за периода“ от пасива на баланса.

2. В ЦУ на Министерството на здравеопазването (МЗ), получени парични чужди средства (депозити и гаранции), в размер на 464 754 лв., са осчетоводени по сметка 4831 „Временни депозити, гаранции и други чужди средства от местни лица“ неправилно в отчетна група „Бюджет“, вместо в отчетна група Други сметки и дейности (ДСД).³

Не са спазени указанията дадени от Министерството на финансите (МФ) с Раздел II Организация на бюджетното счетоводство в отчетни групи (стопански области) на ДДС № 14 от 2013 г., във връзка с разпоредбите, регламентирани с чл. 9 от Закона за публичните финанси.

С размера на неправилното отчитане шифър 0529 „Други краткосрочни задължения“ от пасива на баланса е завишен в отчетна група „Бюджет“ и е занижен в отчетна група ДСД.

II. Установени некоригирани неправилни отчитания при изпълнение на финансовия одит на ГФО на МЗ за 2022 г.

3. В Дома за медико-социални грижи за деца - Стара Загора, за ползвана в дейността безвъзмездно получена сграда – собственост на община Стара Загора, призната по сметка 9110 „Чужди дълготрайни активи“ със стойност 1 740 143 лв., не е приложен подходът на признаване на приписани приходи и разходи в отчетността на бюджетните организации. В резултат на това, не са определени и начислени приписани разходи по дебита на сметка 6087 „Приписани разходи за наеми“ в кореспонденция със сметка 7684 „Приписани трансфери от/за общини“.⁴

Не са спазени указанията на т. 17.15. от писмо ДДС № 20 от 2004 г. относно определянето на сумата, която следва да се начисли като приписан разход и осчетоводяване установената сума, като приписан разход.

Неправилното отчитане е оценено по характер.

³ ОД № 1

⁴ ОД № 2

Случаи на несъобразяване със законите и другите нормативни разпоредби

1. Вътрешните правила за функциониране на Системата за финансово управление и контрол в Министерство на здравеопазването са утвърдени със Заповед № РД-01-332 от 18.09.2017 г. Утвърдените и прилагани вътрешни правила в МЗ не са актуализирани след 2017 г., във връзка с промените в Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор, влезли в сила от 2019 г., и издадените указания от министъра на финансите от 2019 г. и 2020 г.⁵

Не са спазени изискванията на чл. 13, ал. 3, във връзка с чл. 3, ал. 1 и чл. 10, ал. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор, което е в несъответствие с Методическите насоки по елементите на финансовото управление и контрол, и указанията на министъра на финансите, утвърдени със Заповед № ЗМФ 184 от 06.03.2020 г.

2. В Министерство на здравеопазването в Приложението към ГФО за 2022 г. са оповестени само ползваните в дейността дълготрайни материални активи - чужда собственост, които са признати по сметка 9110 „Чужди дълготрайни активи“. В двадесет и пет второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на здравеопазването се ползват безвъзмездно предоставени активи - чужда собственост, които не са признати по сметка 9110 „Чужди дълготрайни активи“, поради което не са оповестени.⁶

Не са спазени изискванията на т. 12, буква „д“ от НСС 16 „ДМА“ относно оповестяванията и информацията която ГФО трябва да съдържа относно отчитането на дълготрайните материални активи.

Коригирани неправилни отчитания

1. При извършени одитни процедури за проверка на счетоводното отразяване на промените в дела на инвестицията на МЗ в предприятията в страната, се установи следното:⁷

1.1 С постановление на Министерски съвет е увеличен капиталът на четири лечебни заведения^{8,9} чрез парични вноски от Министерство на здравеопазването, в общ размер на 44 141 650 лв.¹⁰ Паричните вноски са извършени през 2022 г., а увеличението на капитала на лечебните заведения е вписано в Търговския регистър през 2023 г. В министерството, за счетоводното отчитане на паричните вноски през 2022 г., са съставени счетоводни операции по кредита на сметка 5001 „Текущи сметки в левове, консолидирани в системата на единна сметка“ в кореспонденция със сметка 5111 „Мажоритарни дялове и акции в предприятия в страната“, с обща стойност 26 823 420 лв.,¹¹ и със сметка 5112 „Участия в съвместно контролирани предприятия в

⁵ ОД № 1

⁶ ОД № 4

⁷ ОД № 5

⁸ БУЛ БИО – НЦЗПБ“ ЕООД, МБАЛ „Лозенец“ ЕАД, УМБАЛ „Н. И. Пирогов“ ЕАД и МБАЛ „Св. Пантелеймон“ АД – гр. Ямбол.

⁹ в които Министерството на здравеопазването има мажоритарно участие и съвместно контролираните предприятия

¹⁰ „БУЛ БИО – НЦЗПБ“ ЕООД с 7 560 000 лв., МБАЛ „Лозенец“ ЕАД с 15 000 000 лв., УМБАЛ „Н. И. Пирогов“ ЕАД с 4 263 420 лв. и МБАЛ „Св. Пантелеймон“ АД – гр. Ямбол с 17 318 230 лв.

¹¹ „БУЛ БИО – НЦЗПБ“ ЕООД с 7 560 000 лв., МБАЛ „Лозенец“ ЕАД с 15 000 000 лв. и УМБАЛ „Н. И. Пирогов“ ЕАД с 4 263 420 лв.

страната“,¹² с обща стойност 17 318 230 лв. След получаване на предварителните финансови отчети за 2022 г., на лечебните заведения, в които не е отразено увеличението на капитала, вписано в Търговския регистър през 2023 г., за съответствие на информацията от *Общо за раздел А „Собствен капитал“* от пасива на балансите им и крайното салдо по сметки 5111 „Мажоритарни дялове и акции в предприятия в страната“ и 5112 „Участия в съвместно контролирани предприятия в страната“ са съставени счетоводни записвания със знак минус по дебита на сметките в кореспонденция със сметка 7995 „Увеличение на финансови активи (финансиращи позиции) от други събития“, в общ размер на 44 141 650 лв.¹³ В резултат на това, неправилно е отчетено намаление на приход, в размер на 44 141 650 лв., и със същия размер не са признати в ГФО на МЗ за 2022 г. разчетните взаимоотношения с лечебните заведения.

Не са спазени разпоредбите на чл. 24 ал. 1 от ЗСч, относно вярното и честно представяне на имущественото и финансовото състояние и финансовите резултати от дейността на предприятието, паричните потоци и собствения капитал.

1.2. При счетоводното отразяване на дела на инвестицията на МЗ в Специализирана болница за активно лечение по акушерство и гинекология „Майчин Дом“ ЕАД – София (СБАЛАГ) са съставени без основание счетоводни записвания по дебита на сметка 5111 „Мажоритарни дялове и акции в предприятия в страната“, всяко на стойност 2 426 000 лв.; съответно в кореспонденция със сметка 7171 „Дялово участие във финансовия резултат на предприятия в страната с мажоритарно участие-нето“ със знак „минус“, и със сметка 7804 „Преоценки на финансови активи (финансиращи позиции)“ със знак „плюс“. В резултат на това, със стойността на записванията е занижено салдото по сметка 7171 „Дялово участие във финансовия резултат на предприятия в страната с мажоритарно участие-нето“ и е завишено салдото по сметка 7804 „Преоценки на финансови активи (финансиращи позиции)“.

Не са спазени чл. 3, ал. 3 и чл. 24, ал. 1 от Закона за счетоводството, относно достоверно показване на ефектите от операцията и за осъществяване на текущо счетоводно отчитане от предприятията на основата на документална обосновааност на стопанските операции и факти.

1.3. При счетоводното отразяване на дела на инвестицията на министерството в Многопрофилна болница за активно лечение (МБАЛ) "Света Анна – Варна" Акционерно дружество (АД) е взета предвид статия „Внесен, но незаписан капитал“ от раздел А на пасива на баланса, която е формирана от крайното кредитно салдо на сметка 426 „Вземания по записани дялови вноски“ от индивидуалния Сметкоплан на лечебното заведение. Записванията за периода от 01.01.2021 г. до 31.12.2021 г. в МБАЛ "Света Анна – Варна" АД по кредита на сметката са във връзка с получени средства за капиталови разходи от МЗ, а записванията по дебита на сметката за периода са свързани с увеличение на капитала на болницата със стойността на капиталовите разходи, предоставени от МЗ и община Варна (съгласно чл. 100, ал. 7 от Закон за лечебните заведения (ЗЛЗ)).¹⁴

¹² МБАЛ „Св. Пантелеймон“ АД – гр. Ямбол.

¹³ по сметка 5111 „Мажоритарни дялове и акции в предприятия в страната“ - 26 823 420 лв. и по сметка 5112 „Участия в съвместно контролирани предприятия в страната“ - 17 318 230 лв.

¹⁴ Предоставяните от държавния или общинския бюджет средства на държавни лечебни заведения - търговски дружества, и на лечебни заведения - търговски дружества със смесено държавно и общинско участие в капитала, за капиталови разходи се отразяват като увеличение на капитала им. Капиталът на лечебното заведение се увеличава само със стойността на предоставените от бюджета и усвоени средства за капиталови разходи на съответното държавно лечебно заведение или лечебно заведение със смесено държавно и общинско участие в капитала, като държавата и общините записват нови дялове/акции. Неусвоените средства за капиталови разходи подлежат на възстановяване в държавния бюджет по ред, определен от министъра на здравеопазването.

Счетоводните операции, съставени за периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г. в МБАЛ "Света Анна – Варна" АД по кредита на сметката са във връзка с получени средства от МЗ и община Варна за извършване на капиталови разходи. Неправилното отчитане е установено при извършен финансов одит на ГФО за 2021 г.

Съгласно чл. 100, ал. 7 от ЗЛЗ, капиталът на лечебните заведения се увеличава само със стойността на усвоените средства от предоставените от бюджета капиталови разходи. Съгласно цитираната разпоредба, и **Раздел V от Методика за отпускане, мониторинг и контрол на целеви субсидии за капиталови разходи, отпускани от Министерство на здравеопазването на държавни лечебни заведения – търговски дружества**, неусвоените средства за капиталови разходи подлежат на възстановяване по бюджета на министерството. Съгласно **Раздел V Санкции за неизпълнение от образец на Договор за предоставяне на целева субсидия за капиталови разходи на държавни лечебни заведения**, сключван между МЗ и лечебните заведения, при констатиране на разходване на целева субсидия за капиталови разходи в отклонение от предмета на договора, възложителят има право да развали договора и да поиска от изпълнителя да възстанови отпуснатата субсидия.

От гореизложеното може да се заключи, че по статия „Внесен, но незаписан капитал“ от раздел А на пасива на баланса на МБАЛ "Света Анна – Варна" АД, са представени получените средства за капиталови разходи, които не са усвоени. Същите може и да не се усвоят или целевата субсидия за капиталови разходи да се разходва в отклонение от предмета на договора, в резултат на което да се наложи средствата да се възстановят, и съответно да не се увеличи записания капитал на лечебното заведение. По статията също е възможно да са отчетени неусвоени средства за капиталови разходи, предоставени от общини, които не са относими към дела на инвестицията на МЗ в лечебното заведение. Следователно Министерство на здравеопазването не е следвало да взема предвид статия „Внесен но незаписан капитал“ от раздел А на пасива на баланса при счетоводното отразяване на дела на инвестицията на министерството в МБАЛ "Света Анна – Варна" АД. В резултат на допуснатото неправилно отчитане е завишено крайното салдо по сметка 5112 „Участия в съвместно контролирани предприятия в страната“ с 1 150 000 лв.

За коригиране на установеното неправилно отчитане са съставени счетоводни записвания по дебита на сметка 6995 „Намаление на финансови активи (финансиращи позиции) от други събития“ и кредита на сметка 5112 „Участия в съвместно контролирани предприятия в страната“ със стойност, в размер на 1 089 000 лв., и по дебита на сметка 5112 „Участия в съвместно контролирани предприятия в страната“ и кредита на сметка 7955 „Увеличение на финансови активи (финансиращи позиции) от други събития“ по метода на червено сторно (-) 61 000 лв. - с размера на осчетоводените през 2022 г. промени в дела на инвестицията на МЗ, свързани с промените в статия „Внесен, но незаписан капитал“ от раздел А на пасива на баланса на МБАЛ "Света Анна – Варна" АД.

Не са спазени указанията на МФ, дадени с т. 28 от ДДС № 20 от 2004 г. относно осчетоводяване на принадлежащият се на бюджетното предприятие дял в годишния финансов резултат на търговски дружества.

2. В ЦУ на МЗ, през 2019 г. предоставен от Областна управа Пловдив¹⁵ поземлен имот¹⁶ за безвъзмездно управление е признат неправилно по сметка 9110 „Чужди дълготрайни активи“, със стойност в размер на 558 240 лв. През 2022 г. неправилното

¹⁵ РМС № 183 от 05.04.2019 г.

¹⁶ с идн. № 56784.510.148

отчитане е констатирано от министерството и имотът е отписан от сметка 9110 „Чужди дълготрайни активи“, след което е признат по дебита на сметка 2201 „Земи, гори и трайни насаждения“ в неправилна кореспонденция със сметка 7609 „Коректив за капитализирани активи в отчетна група "Други сметки и дейности"“, вместо със сметка 7992 „Увеличение на нефинансови дълготрайни активи от други събития“.¹⁷

Не е спазено изискването на т. 8.9 от ДДС № 20 от 2004 г., относно осчетоводяването на грешки от предходни отчетни периоди, произтичащи от неотчетени активи и пасиви да се отразяват, чрез съответните сметки от групи 69 и 79 на СБП.

3. Във връзка с проведена инвентаризация на основание заповед от 2016 г. на министъра на здравеопазването и Доклад на председателя на инвентаризационната комисия, е предложено да бъде създадена нарочна комисия, с цел оценка на възможността за отписване на актив (електронен здравен портал),¹⁸ признат по сметка 2109 „Други нематериални дълготрайни активи“, на обща стойност 540 703 лв., поради изтекъл срок на абонамент и лиценз.

През 2020 г. е назначена комисия от министъра на здравеопазването със задача да бъде проверен актива с изтекъл лиценз и абонамент, признат по сметката. В резултат на извършената проверка са съставени и утвърдени от министъра на здравеопазването Опис-предложение, протокол за бракуване на нематериални дълготрайни активи, доклад от комисията от 18.01.2021 г. и доклад от 18.02.2021 г. от проведената годишна инвентаризация. Към 31.12.2021 г., активът е наличен в салдото по сметка 2109 „Други нематериални дълготрайни активи“.¹⁹

Във връзка с възникнали допълнителни въпроси по доклада от 18.01.2021 г., от министъра на здравеопазването е изпратено писмо на 21.10.2021 г. до дирекция „Електронно здравеопазване“ за становище по предложенията в доклада, относно текущото състояние на цитираният актив, необходимостта от използването му и предприемане на последващи действия. До приключване на одита за 2021 г. не е получено становище от дирекция „Електронно здравеопазване“.

Неправилното отчитане е установено при извършения финансов одит на ГФО за 2019 г., 2020 и за 2021 г., и е коригирано към 31.12.2022 г.

Съгласно Доклад № 75-26-187 от 11.04.2020 г., признатия в Баланса на министерството актив „Електронен здравен портал“, на стойност 540 703 лв., е създаден в рамките на пилотен проект с възложители Министерство на здравеопазването и Министерство на държавната администрация и административната реформа (МДААР) - с предмет „Изграждане на национален електронен здравен портал и внедряване на личен електронен запис за 40 000 служители на държавната администрацията“. Разработката не е използвана в реална среда. Системата е инсталирана и се съхранява на сървъри на правоприемника на МДААР – Министерство на транспорта и съобщенията, информационните технологии и съобщенията. Съгласно Протокол от 20.12.2007 г. за съхранение на лицензи, същите са предоставени на отговорно пазене в Министерството на държавната администрация и административната реформа. С писма (изх. № 04-18-10 от 21.01.2022 г., № 04-18-10 от 09.05.2022 г. и № 04-29-5 от 27.01.2023 г.) МЗ е изпратило за потвърждение от Министерство на транспорта и съобщенията за наличността на

¹⁷ ОД № 3

¹⁸ 540 703 лв. електронен здравен портал

¹⁹ ОД № 1

актива (софтуерни лицензи) в горепосочения протокол, както и с искане да предостави информация относно техническото му състояние. С писмо № 04-12-6 от 15.02.2023 г. е получен отговор от Министерство на транспорта и съобщенията, с който МЗ е уведомено, че софтуерни лицензи по проект „Изграждане на национален електронен здравен портал и внедряване на личен електронен запис за 40 000 служители на държавната администрация“ са отписани от баланса на Министерство на транспорта и съобщенията, поради изчерпване на икономическия им ресурс. След получения отговор в МЗ е взето решение да се отпише актив „Електронен здравен портал“, на стойност 540 703 лв., от баланса на министерството.

Не са спазени разпоредбите на чл. 24 ал. 1 от ЗСч, относно вярното и честно представяне на имущественото и финансовото състояние и финансовите резултати от дейността на предприятието, паричните потоци и собствения капитал и чл. 28, ал. 3 от „Вътрешни правила за провеждане на инвентаризация, бракуване и ликвидация на дълготрайни материални и нематериални активи и материални запаси“.

4. В МЗ, за придобити сгради преди 01.01.2017 г.,²⁰ с обща отчетна стойност 10 676 754 лв., признати по сметка 2031 „Административни сгради“, при първоначалното определяне на остатъчния срок на годност не са взети предвид годината на придобиване и тяхното физическо състояние. Неправилно са определени остатъчните срокове на ползване на тези активи, тъй като те са идентични с определените в Амортизационната политика срокове за новопридобити активи.²¹

Неправилното отчитане е установено при извършения финансов одит на ГФО за 2020 г. и 2021 г. и е коригирано към 31.12.2022 г. Остатъчният срок на годност е преразгледан и е определен нов, като са взети предвид годината на придобиване и тяхното физическо състояние.

Не са спазени указанията на МФ, дадени с т. 65 от ДДС № 5 от 2016 г., относно определянето на остатъчния срок на годност на наличните към 01.01.2017 г. активи.

5. В РЗИ Кюстендил, към 30.09.2021 г., разходи за довършителни ремонтни дейности на западното крило на сградата на РЗИ²² и разходи за строителен надзор, на обща стойност 198 400 лв.,^{23, 24} са капитализирани неправилно през месец май 2021 г. по дебита на сметка 2031 „Административни сгради“ в кореспонденция със сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“, без наличие на документи за въвеждане в експлоатация. Удостоверението за въвеждане в експлоатация (УВЕ) на западното крило – втори етап е от 22.12.2021 г. При прегледа на документацията се установи, че ремонтът на западното крило²⁵ е стартирал в предходни години, като сума, в размер на 99 962 лв.,²⁶ е капитализирана неправилно по сметка

²⁰ в ИАЛ Административна сграда - Д. Груев 8 – 5 865 317 лв. и в НЦРРЗ Сграда № 7 ВМА – 4 811 437 лв.

²¹ ОД № 1

²² (втори и четвърти етаж съгласно протокол 01, неразделна част от договора за СМР)

²³ 195 825 лв. за СМР съгласно договор от 18.12.2020 г. , съгласно протокол от 21.05.2021 г. и 2 579 лв. за строителен надзор съгласно договор от 18.12.2020 г.

²⁴ Сума в размер на 97 535 лв. от сумата 195 825 лв. е изпълнена от подизпълнител на изпълнителя на СМР съгласно договор от 06.01.2021 г.

²⁵ (първи и част от четвъртия етаж съгласно техническа спецификация към договора за СМР)

²⁶ 98 142 лв. за СМР съгласно протокол акт образец 19 от 18.12.2019 г. ;1 472 лв. за строителен надзор и 348 лв. за строителна линия на нивото на строежа;

2031 „Административни сгради“ на 30.12.2019 г., също без наличие на необходимата документация за въвеждане на западното крило в експлоатация.

Съгласно приложени окончателен доклад на строителния надзор и констативен акт Образец 15 от 16.12.2021 г., довършителните работи по втория етап на западното крило обхващат и четирите етажа на същото. От одитираната организация не е представена документация за изпълнените СМР на третия етаж на западното крило и одитният екип не може да потвърди и изрази увереност за извършени СМР, на каква стойност и капитализирани ли са по сметка 2031 „Административни сгради“.²⁷

От одитираната организация не е направен преглед и анализ на документацията за степента на завършеност на обекта и капитализиране на сумите по сметка 2031 „Административни сгради“. Всички извършени през годините разходи за довършителни ремонтни дейности на западното крило на сградата на РЗИ Кюстендил следва да се капитализират в стойността на сградата, призната по сметка 2031 „Административни сгради“ месец декември 2021 г., след издаване на УВЕ.

Процеса по начисляване на амортизации на западното крило на сградата на РЗИ следва да стартира от месеца, следващ месеца, в който амортизируемият актив е придобит или въведен в употреба.²⁸

Одитираната организация не осъществява ефективен контрол при съставяне на строителната документация за извършването на строително-монтажните работи. Въведените контроли не са разкрили и коригирали неправилни отчитания, свързани с възлагане и отчитане на строително-монтажни дейности.

За коригиране на акумулираната амортизация за предходни отчетни периоди е съставено счетоводно записване по дебита на сметки 7992 „Увеличение на нефинансови дълготрайни активи от други събития“ и кредита на сметка 2413 „Амортизация на сгради“ в размер на 2 002 лв.

Не са спазени изискванията на т. 16.15. от ДДС № 20 от 2004 г. на МФ, във връзка с т. 6.1 от СС 16 „Дълготрайни материални активи“, относно последващите разходи за дълготрайни материални активи, когато е вероятно предприятието да има икономическа изгода над тази от първоначално оценената стандартна ефективност на съществуващия актив.

Не са спазени указанията на МФ дадени в т. 36.1 от ДДС № 05 от 2016 г., съгласно които начисляването на амортизацията започва от месеца, следващ месеца, в който амортизируемият актив е придобит или въведен в употреба (за идентифицираните като трайно неупотребявани активи по т. 23-буква „з“ подновяването на начисляването на амортизацията започва от месеца, когато отново започват да се ползват в дейността на бюджетната организация като амортизируем актив).

6. В ЦУ на МЗ, учредени права за строеж, на обща стойност 2 991 715 лв., признати в отчетна група СЕС по сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“ във връзка с инвестиционен проект BG16RFOP001-4.001-0001

²⁷ Съгласно приложено пояснение от РЗИ Кюстендил, третият етаж на западното крило е ремонтиран през 2006 година (но не е въведен в експлоатация) от РЦЗ Кюстендил.

²⁸ ОД № 1

"Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ",²⁹ с основна цел на проекта обновяване и модернизация на сградния фонд и оборудването в системата на спешната помощ на територията на цялата страна, по който не е приключил процесът по модернизация на сградния фонд, са прехвърлени неправилно по сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“ в отчетна група „Бюджет“.³⁰

В Счетоводната политика на Министерство на здравеопазването при придобиване на активи със средства от ЕС не е определен подход на прехвърляне на дълготрайните активи от отчетна група СЕС в отчетна група „Бюджет“ или ДСД – месечно или тримесечно, или на база друг подход.

За коригиране на установеното неправилно отчитане са съставени счетоводни записвания по дебита на сметка 7601 „Прехвърлени активи и пасиви между отчетни групи "БЮДЖЕТ" и "Сметки за средства от Европейския съюз"“ и кредита на сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“ в отчетна група „Бюджет“, и по дебита на сметка 2071 „Незавършено строителство, производство и основен ремонт“ и кредита на сметка 7601 „Прехвърлени активи и пасиви между отчетни групи "БЮДЖЕТ" и "Сметки за средства от Европейския съюз"“, в отчетна група СЕС.

Счетоводната политика на Министерство на здравеопазването е допълнена и е определен подход на прехвърляне на дълготрайните активи, придобити със средства от ЕС от отчетна група СЕС в отчетни групи „Бюджет“ и ДСД.

Не са спазени указанията на МФ, дадени в т. 17 от ДДС № 05 от 2016 г., относно определянето на подход при прехвърляне на активите от отчетна група СЕС в отчетни групи „Бюджет“ и ДСД.

7. В отчетна група СЕС, по сметка 1001 „Разполагам капитал“ е налично салдо по приключили в предходни отчетни периоди проекти (преди 2015 г.), подлежащи на отчитане в същата отчетна група, в размер на 16 220 305 лв. Следвало е от одитираната организация да се приложи процедурата за приключването на сметката по реда на т. 59.7 от ДДС № 20 от 2004 г. на МФ, съгласно т. 29 от ДДС № 6 от 2013 г. на МФ, относно счетоводното приключване на завършили проекти по ОП на ЕС.³¹

Не са спазени указанията на МФ, дадени с т. 29 от ДДС № 6 от 2013 г. и т. 29 от ДДС № 09 от 2013 г., относно приключването на сметки 1001 „Разполагам капитал“ и 1101 „Акумулирано изменение на нетните активи“ за приключили проекти по оперативни програми.

8. По приключил проект „Разработване и внедряване на Национална информационна система по трансфузионна хематология“ в НИЦТХ са признати разчети за операции със средствата по програми и проекти в отчетна група „Бюджет“ по сметка 4682 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на бюджетни организации от подсектор "Централно управление" за постъпили и разходвани средства“, и огледално в отчетна група СЕС, в размер на 98 595 лв. Във връзка с наличните салда по сметка 4682 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на бюджетни организации от подсектор "Централно управление" за постъпили и разходвани средства“, одитният екип

²⁹ по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16RFOP001-4.001 „Регионална здравна инфраструктура“ в рамките на Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“, финансиран по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.

³⁰ ОД № 1

³¹ ОД № 1

отправи запитване относно причините, поради които не са закрити разчетите за операциите със средствата по програми и проекти, отчитани на начислена основа в отчетни групи „Бюджет“ и СЕС по приключилия проект.³²

Съгласно получено от НЦТХ становище, допуснатото е в резултат на грешни счетоводни записвания по време на изпълнението на проекта по сметка 4682 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на бюджетни организации от подсектор "Централно управление" за постъпили и разходвани средства“, поради което е налично салдо по сметката в отчетни групи СЕС и „Бюджет“. Поради невъзможност да бъдат проследени извършените счетоводни операции преди 01.01.2015 г. (счетоводният софтуер не дава възможност за анализ на конкретните счетоводни записвания преди тази дата), когато вече се е наблюдавало това салдо, от НЦТХ не могат да бъдат посочени какви са конкретните допуснати неправилни отчитания и защо не е закрито салдото по приключилия проект.

Предвид гореизложеното, одитния екип не може да потвърди салдото по сметка 4682 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на бюджетни организации от подсектор "Централно управление" за постъпили и разходвани средства“ за отчетни групи „Бюджет“ и СЕС в НЦТХ.³³

Салдото следва да бъде анализирано, като при наличие на окончателна верификация от УО и липса на задължения за възстановяване, то следва да се приложи процедурата на т. 8.9 от ДДС 20/2004 г.

За коригиране на установеното неправилно отчитане са съставени счетоводни записвания по дебита на сметка 6995 „Намаление на финансови активи (финансиращи позиции) от други събития“ и кредита на сметка 4682 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на бюджетни организации от подсектор "Централно управление" за постъпили и разходвани средства“ в отчетна група „Бюджет“, и по дебита на сметка 4682 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на бюджетни организации от подсектор "Централно управление" за постъпили и разходвани средства“ и кредита на сметка 7998 „Намаление на пасиви (финансиращи позиции) от други събития“ в отчетна група СЕС.

Не са спазени разпоредбите на чл. 24 ал. 1 от ЗСч, относно вярното и честно представяне на имущественото и финансовото състояние и финансовите резултати от дейността на предприятието, паричните потоци и собствения капитал.

Съществени недостатъци на вътрешния контрол

Въведените контроли не обхващат всички рискове, свързани с отчитането на приходите и разходите, активите, пасивите, на промените в дела на инвестицията на МЗ в предприятия в страната и др., съобразно спецификата на дейността на министерството.

³² При положение, че проект „Разработване и внедряване на Национална информационна система по трансфузионна хематология“ е приключил, защо не са закрити разчетите за операциите със средствата по програми и проекти, отчитани на начислена основа в отчетна група „Бюджет“ по сметка 4682 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на бюджетни организации от подсектор "Централно управление" за постъпили и разходвани средства“ с едновременно огледално отчитане в отчетна група СЕС.

При положение, че дебитното салдо по сметката в отчетна група СЕС дава информация за неизползваните средства получени по съответния проект, а в оборотна ведомост за отчетна група СЕС не са налични неплатени разходи, посочете как са осчетоводявани изплатените суми за извършените разходи по проекта „Разработване и внедряване на Национална информационна система по трансфузионна хематология“ в отчетни групи „Бюджет“ и СЕС и от къде са осигурени средствата за изплащане на извършените разходи

³³ ОД № 1

На основание т. 68 от писмо ДДС № 08 от 2022 г. на министъра на финансите, по време на финансовия одит са извършени корекции по Баланса и Отчета за приходите и разходите на Министерство на здравеопазването. Корижираният Баланс и Отчета за приходите и разходите на Министерство на здравеопазването са представени в Министерство на финансите и в Сметната палата на 18.05.2023 г.

В подкрепа на констатациите са събрани 5 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата. При необходимост можете да се запознаете с тяхното съдържание на адрес: гр. София, ул. Екзарх Йосиф № 37.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 54, ал. 14 от Закона за Сметната палата, с Решение № 392 от 13.09.2023 г. на Сметната палата и е изготвен в два еднообразни екземпляра, един за Министерството на здравеопазването и един за Сметната палата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Димитър Главчев)



Приложение № 1 Опис на одитните доказателства

В таблицата е представен списък на одитните доказателства, подкрепящи констатациите, комуникирани в одитния доклад.

№	Одитни доказателства	Брой страници
1	РД № ГФО-2.16-4 за извършена проверка относно установените некоригирани неправилни отчитания при извършения финансов одит на годишния финансов отчет на Министерство на здравеопазването за 2021 г.	101
2	РД № ГФО-2.25 за проверка на счетоводните операции, свързани с изпълнение на указанията, дадени с ДДС № 20 от 2004 г. и ДДС № 14 от 2013 г. относно начисляване на провизии, приходи и разходи по корективни сметки в края на отчетната година в т. ч. и по сметки 4230 „Провизии за бъдещи плащания към персонала“, 4523 „Други задължения (приходно-разходни позиции) към бюджетни организации от подсектор "Централно управление"“, 4970 „Коректив за задължения към бюджетни организации“, 6047 „Разходи за провизии за персонали“ и 6048 „Сторнирани разходи за провизии за персонал“ в Изпълнителна агенция по лекарствата (ИАЛ), РЗИ Благоевград, Национален център по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ) и Централно управление на Министерство на здравеопазването (ЦУ на МЗ).	12
3	РД № ГФО 2.16-1 за процедури по същество за проверка и анализ на отчетените стопански операции, за които е установено значително изменение в салдата и оборотите към 31.12.2022 г. спрямо салдата от предходния отчетен период по сметки 2099 „Други дълготрайни материални активи“ в МЗ – ЦУ, 6277 „Разходи за лихви за просрочени общински данъци и други подобни публични общински вземания“ в МЗ - ЦУ и НСЦРЛП, 6473 „Предоставени помощи и други текущи трансфери в натура на други държави“ в МЗ – ЦУ, 6910 „Отписани публични държавни и общински вземания“ в РЗИ Добрич, РЗИ Кърджали, РЗИ Русе, РЗИ Пловдив и ИАЛ в отчетна група „Бюджет“, 4971 „Коректив за задължения към доставчици - местни лица“ и 7198 „Приходи от неустойки, начети и обезщетения“ в МЗ - ЦУ в отчетна група СЕС и 2201 „Земни, гори и трайни насаждения“ в МЗ - ЦУ в отчетна група ДСД	14
4	РД № ГФО-2.24 за проверка на извършените оповестявания, включени във финансовия отчет на Министерство на здравеопазването към 31.12.2022 г.	5
5	РД № ГФО-2.16-7 за процедури по същество (тестове на детайлите) за проверка на осчетоводяванията по сметки 5111 „Мажоритарни дялове и акции в предприятия в страната“, 5112 „Участия в съвместно контролирани предприятия в страната“ и 7171 „Дялово участие във финансовия резултат на предприятия в страната с мажоритарно участие-нето“ и по подпараграф 70-01 „Придобиване на дялове и акции и увеличение на капитала и капиталовите резерви (-)“ във връзка с дела на инвестициите на Министерство на здравеопазването в търговските дружества.	175